

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра лісового та садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 18.10. 2017 р.

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

ЛІСОПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

підготовки магістра

спеціальності 205 Лісове господарство,

206 Садово-паркове господарство

освітньої програми (спеціалізації) 205 Лісове господарство,

206 Садово-паркове господарство

Програма навчальної дисципліни „Лісопаркове господарство” підготовки магістра, галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальностей 205 Лісове господарство, 206 Садово-паркове господарство, за освітніми програмами Лісове господарство, Садово-паркове господарство.

Розробник: Войтюк В.П., доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства, к. с.-г. наук, доцент

Рецензент: Сухомлін К.Б., доктор біологічних наук, професор кафедри зоології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 28.08. 2017 р.

Завідувач кафедри: (Шевчук М. Й.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією біологічного факультету

протокол № 1 від 12.09 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Дмитроца О. Р.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється в таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	20 Аграрні науки та продовольство 205 Лісове господарство 206 Садово-паркове господарство Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 5
		Семестр 9-ий
		Лекції 28 год.
ІНДЗ: є		Практичні 26 год.
		Самостійна робота 86 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: екзамен

Таблиця 1а

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	20 Аграрні науки та продовольство 205 Лісове господарство Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 6
		Семестр 11-ий
		Лекції 8 год.
ІНДЗ: немає		Практичні 8 год.
		Самостійна робота 116 год.
		Консультації 18 год.
		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Метою викладання навчальної дисципліни „Лісопаркове господарство” є розкрити цілісну систему знань із організації та ведення господарства у лісопарках.

Основними завданнями вивчення дисципліни „Лісопаркове господарство” є дати студентам теоретичні знання в галузі проектних, будівельних та експлуатаційних робіт при формуванні та експлуатації лісових ландшафтів в лісопарках і зелених зонах міст. Процес навчання

базується на досягненнях вітчизняної та зарубіжної науки і практики в галузі організації лісопарків і зелених зон міст.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- методи підвищення аттрактивності рекреаційних лісів;
- методи підвищення біологічної продуктивності та стійкості лісопаркових насаджень та насаджень рекреаційних лісів зелених зон міст до біотичних, абіотичних та антропогенних навантажень, в т.ч. до промислових емісій та рекреаційного пресу;
- основні методи та способи формування ландшафту лісопарків та зелених зон міст;
- основні методи та способи охорони лісу від пожеж.

вміти:

- дати достовірну екологічну оцінку насадженням в різних екологічних умовах;
- провести оцінку природного поновлення та встановити відповідність його цільовому складу насадження в лісопарку та зеленій зоні міста;
- скласти проект реконструкції малоцінних похідних деревостоїв з метою підвищення їх стійкості до різних видів, в т.ч. до антропогенних навантажень та аттрактивності;
- визначити рекреаційне навантаження та встановити стадію рекреаційної дигресії насаджень лісопарків та лісових масивів;
- розробити заходи по їх зниженню та підвищенню стійкості лісостанів до них лісівничими та архітектурними методами та засобами;
- розробити заходи на зниження рекреаційної дигресії та підвищенню стійкості лісостанів лісопарку та зелених зон міст;
- скласти проект влаштування лісопарку;
- скласти проект влаштування рекреаційної стежки;
- організувати роботу з експлуатації лісопарку та зеленої зони міста.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни представлена в таблиці 2.

Таблиця 2 (денна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	5	6	7
Змістовий модуль 1. Вступ до лісопаркового господарства					
Тема 1. Основні поняття про лісопарк.	4	2	-	-	2
Тема 2. Проектування лісопарків.	54	10	12	4	28
Тема 3. Будівництво лісопарків.	26	4	4	2	16
Разом за змістовим модулем 1	84	16	16	6	46
Змістовий модуль 2. Основи ведення господарства в лісопарках та зелених зонах					
Тема 4. Основи ведення господарства у лісопарках.	32	6	4	2	20
Тема 5. Рекреаційні стежки.	18	2	4	2	10
Тема 6. Основи лісової пірології в рекреаційному лісі.	10	2	2	-	6
Тема 7. Сучасні проблеми лісопаркового господарства.	6	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	66	12	10	4	40
Усього годин	150	28	26	10	86

Таблиця 2а (заочна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Основні поняття про лісопарк.	14	2	-	2	10
Тема 2. Проектування лісопарків.	72	2	4	10	56
Тема 3. Будівництво лісопарків.	38	2	2	4	30
Тема 4. Основи ведення господарства у лісопарках.	26	2	2	2	20
Усього годин	150	8	8	18	116

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студентів полягає у підготовці до виконання лабораторних завдань. Теми для самостійного опрацювання наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Поняття про лісопаркове господарство.	3
2	Об'єкти та суб'єкти рекреаційного лісокористування.	6
3	Технологія складання проекту зеленої зони міста та лісопарку.	23
4	Інтенсифікація лісопаркового господарства.	14
5	Призначення господарських заходів в рекреаційних лісах.	16
6	Вплив на деревостан господарських заходів.	24
7	Ландшафтно-відновлюючі та відновно-декоративні заходи.	16
8	Основи лісової пірології в рекреаційному лісі.	8
9	Сучасні проблеми використання приміських та міських лісів.	6
	Разом	116

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальна робота чи індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ) студентів (за вибором) передбачає:

- 1) написання рефератів (підготовку огляду наукової літератури по даній темі);
- 2) складання конспектів лекцій (українською та англійською мовами);
- 3) підготовку ілюстративного матеріалу за темами, які вивчаються (виготовлення таблиць, схем, малюнків, фото, презентацій);
- 4) підготовку матеріалів та доповідей до наукових конференцій.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістовних модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ (табл.4). Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);

2) виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);

3) модульні контрольні роботи (максимум 60 балів): МКР 1 – 30 балів, МКР 2 – 30 балів.

Таблиця 4 (денна)

Поточний контроль (max = 40 балів)							Модульний контроль (max = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2	Модуль 3			
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	10	30	30	100
2	10	6	4	4	2	2				

Таблиця 4а (заочна)

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
				екзамен	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	60	100
10	10	10	10		

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Атрохин В.Г. Ландшафтное лесоводство / В.Г. Атрохин, В.Я. Курамшин. – М: Экология, 1991. – 176 с.
2. Генсирук С.А. Рекреационное использование лесов / С.А. Генсирук, М.С. Нижник, Р.Р. Возняк. – К.: Урожай, 1987. – 248 с.
3. Курамшин В.Я. Ведение хозяйства в рекреационных лесах / В.Я. Курамшин. – М.: Агропромиздат, 1988. – 234 с.
4. Кучерявий В.П. Проблеми урбоекології. Темат. зб. наук. праць / В.П. Кучерявий. – Київ: НМК ВОД992. – 160 с.
5. Кучерявий В.А. Зеленая зона города / В.П. Кучерявий. – Киев: Наукова думка, 1981. – 246 с.
6. Ландшафтная таксация и формирование насаждений прогородных зон. - Л.: Стройиздат, 1977. – 224 с.
7. Пронин М.И. Лесопарковое хозяйство / М.И. Пронин. – М.: Агропромиздат, 1990. – 176 с.
8. Родичкин И.Д. Строительство лесопарков в СССР / И.Д. Родичкин. – М.: Лесн. пром-сть, 1972. – 304 с.
9. Середін В.І. Ліс – база відпочинку / В.І. Середін, В.І. Парпан. – Ужгород: Карпати, 1988. – 110 с.
10. Строительство и реконструкция лесопарковых зон: На примере Ленинграда / В.С. Моисеев, Л.Н. Яновский, В.А. Максимов и др. – Л.: Стройиздат. – 288 с.
11. Тарасов А.И. Рекреационное лесопользование / А.И. Тарасов. – М.: Агропромиздат, 1986. – 232 с.
12. Тюльпанов Н.М. Лесопарковое хозяйство / Н.М. Тюльпанов. – Л.: Стройиздат, 1975. – 162 с.
13. Шукель І. В. Методичні вказівки для курсового проектування з дисципліни " Лісопаркове господарство ". Для студентів спеціальностей 7.130402 Садово-паркове господарство та 7.120102 "Містобудування" / І.В. Шукель. – Львів: НЛТУ України, 2008. – 56 с.

Додаткова:

1. Афонин А.В. Экологические тропы России / А.В. Афонин. – М.: ПК Литфонда России, 1993. – 36 с.
2. Дурбанский аккорд: Материалы пятого всемирного конгресса по особо охраняемым природным территориям. Пер. с англ. / Отв. ред. Ю.Л. Мазуров. – М.: Институт Наследия, 2004. – 272 с.

3. Крона дерева: промышленное и рекреационное использование / Грищенко А.В., Кучерявый В.А., Томчук Р.И., Задорожный В.В. – Львов: Вища школа, 1985. – 168 с.
4. Тропа в гармонии с природой. Сборник российского и зарубежного опыта по созданию экологических троп. – М.: Р.Валент, 2007. – 176 с.
5. Таран И.В. Рекреационные леса Западной Сибири / И.В. Таран. – Новосибирск: Наука, 1985. – 230 с.
6. Хайретдинов А.Ф. Повышение продуктивности рекреационных лесов Южного Урала / А.Ф. Хайретдинов. – Уфа: Башкир. из-во, 1990. – 280 с.
7. Чиждова В.П. Учебные тропы природы / В.П. Чиждова, А.В. Добров, А.Н. Захлебный. – М.: Агропромиздат, 1989. – 159 с.
8. Чиждова В.П. Определение допустимых нагрузок на туристско-экскурсионных маршрутах / В.П. Чиждова // Экологический туризм на пути в Россию. Принципы, рекомендации, российский и зарубежный опыт. – Тула: Гриф и К., 2002а. – С. 99-107.
9. Шукель І. В. Моделювання процесів рекреаційного природокористування / І. В. Шукель // Екологізація економіки як інструмент сталого розвитку в умовах конкурентного середовища. – Львів, 2005. – Вип.15.7. – С.313-322.
10. Шукель І. В. Підходи до влаштування еколого-пізнавальних маршрутів у Білоозерському лісництві Рівненського ПЗ / І. В. Шукель, В. А. Бачук // Екотуризм і сталий розвиток в Карпатах: міжнар. наук.-практ. конф., 10-12 жовт. 2007 р. – Рахів, 2007. – С. 262-367.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен. На підсумковий контроль виносяться наступні основні питання:

1. Комплексні зелені зони міста та їх структура.
2. Вплив ландшафтних факторів на людину.
3. Розрахунок площ зеленої зони міста.
4. Поняття про лісопарки. Лісопарковий ландшафт як основна одиниця просторової організації території лісопарку.
5. Класифікація лісопаркових ландшафтів.
6. Вчені, які приймали участь у розробці теорії лісопаркових ландшафтів.
7. Роль лісопаркових насаджень.
8. Ландшафтно-рекреаційна оцінка лісової території.
9. Види рекреації, які доцільно розвивати у лісопарках.
10. Організація господарства в зеленій зоні та лісопарках.
11. Які організації в Україні займаються проектуванням лісопарків?
12. До якої категорії насаджень відносяться лісопарки?

13. Номенклатура структурних елементів території комплексної зеленої зони міста.
14. Нормативні показники структурних елементів території комплексної зеленої зони міста.
15. Положення про перспективне планування комплексної зеленої зони міста.
16. Вихідні дані до складання плану комплексної зеленої зони міста.
17. Принципи та методи розрахунку соціально-економічної ефективності комплексної зеленої зони міста.
18. Нормативні матеріали (документи), які використовуються при проектуванні лісопарків.
19. Порядок розробки проекту лісопарку та його затвердження.
20. Розрахунок площ лісопарків.
21. Функціональні зони у лісопарках.
22. Особливості планування дорожньо-стежкової мережі у лісопарках.
23. Типи покриття доріжок у лісопарках.
24. Матеріали, які входять у пакет проектно-кошторисної документації для лісопарків.
25. Матеріали і обладнання, які використовуються для благоустрою лісопарків.
26. Господарські заходи в лісах рекреаційного призначення.
27. Порядок призначення господарських заходів та їх категорій в залежності від функціонального поділу території.
28. Система заходів по підвищенню продуктивності рекреаційних лісів.
29. Меліоративні роботи в лісах рекреаційного призначення: осушення, обводнення, зміна механічного складу ґрунту, використання добрив.
30. Гідротехнічні споруди, які притаманні для лісопарків.
31. Поняття про рекреаційні стежки. Види та призначення рекреаційних стежок.
32. Класифікація лісопаркових рубок.
33. Особливості лісовідновних рубок в лісах рекреаційного призначення.
34. Сутність ландшафтної реконструкції насаджень лісопарків.
35. Особливості рубок догляду в приміських лісах.
36. Які підприємства (організації) ведуть господарську діяльність у лісопарках?
37. Особливості організації охорони лісів у лісопарках.
38. Сутність організації охорони лісів від пожеж у лісопарках.
39. Класифікація лісових пожеж. Прогнозування і шкали пожежної безпеки.
40. Зімкненість ландшафтів відкритих просторів.
41. Зімкненість ландшафтів закритих просторів.

42. Характерні риси відпочинку у лісопарках.
43. Які деревні рослини доцільно застосовувати для створення у лісопарках темнохвойних лісових формацій?
44. Які деревні рослини доцільно застосовувати для створення у лісопарках світлохвойних лісових формацій?
45. Напрями та шляхи вдосконалення комплексного використання лісових ландшафтів лісопарків та зелених зон.